

Elever fra Nord-Korea og Steinerskolen lager «Popaganda»:

Søtt kulturkrasj

Kunstneren Morten Traavik lot nordkoreanere cove Aha på trekkspill og fikk to millioner treff på you tube. Nå har han hentet åtte nordkoreanske ungdommer til Trondheim.

Av Frida Holsten Gullestad
(tekst og foto)

KOMMENTAR

Stort sett går greit å forholde seg til nordkoreanske sensurmyndigheter, mener Morten Traavik.

– Bare ikke lag crazysketsjer om den politiske ledelsen, så er det ok, sier han.

Den kontroversielle kunstneren har de siste årene rettet blikket mot Nord-Korea.

Denne uken har han fraktet åtte stjerneelever fra den prestisjefylte musikkskolen Kum Song (Gullstjernen) i Pyongyang til Trondheim for å være med på scenekunsthøytidenst Bastard.

Ikke kulturutveksling

Forestillingen lages i samarbeid med 13-åringer fra Steinerskolen i Trondheim. Premieren er lagt til førstkommande mandag, som er valgdag her i Norge – og den nordkoreanske nasjonaldag. Med på reisen er musikkklæreren til den koreanske talentene, i tillegg til to medlemmer av Komiteen for kulturelle forhold med utlandet.

– Dette er kulturkrasj framfor kulturutveksling, sier Traavik, som synes selve ordet kulturutveksling har en «hippieaktig klang» som han forsøker å unngå.

De to gruppene må begge strekke seg for å kunne lage noe sammen. Og sammenliknet med nordkoreanernes innøvde «Happy dance» har Steiner-gjengen noe å strekke seg etter.

– Det blir for lett å hente noen for å spille bongotrommer her, for så å spille hardingfele i Zimbabwe, sier Traavik.

Som vanlig har prosjektet hans minst to bunner. Elevene

I TRONDHEIM: Åtte nordkoreanske musikkelever og elleve åttendeklassinger fra Steinerskolen er med i Morten Traaviks prosjekt «Work in progress». Her er Om Kong Ju (foran) og Kim Song I i sving.

skal i løpet av uken sammen komme fram til en forestilling hvor de to nasjonene får reklamer for livet i Nord-Korea og Norge. De norske elevene tar utgangspunkt i valgkampen og de politiske partiene. Nordkoreanerne framstiller landet med musikk og dans. Scenografien består av norske bjørkestammer og nordkoreanske kirsebærblomster i plast. Og kunstgress.

Omstridt

Tidligere har kunstneren og teaterregissøren Traavik stått bak omdiskuterte prosjekter som «Miss Landmine», en missekunsts konkurranse for landmineofre i Kambojsja – med protese fot som premie. Mottoet «Alle har en rett til å være vakre!» ledsaget missebilder av skadde jenter og avstemninger. Mange lot seg provosere og mente det var et freak show.

Traavik har også samarbeidet med Nord-Korea før, og nå fortsetter han pirkingen i de vante forestillingene om et av verdens mest lukkede regimer.

– Jeg hadde trodd de skulle være mer rette i ryggen. Men de er kjempekule, flinke og søte, sier Aurora Gansmo (12), som har en ukes fri fra skolen for å være med på prosjektet.

Traavik tror prosjektet utfordrer myten om at folk fra Nord-Korea ikke får lov til å utsette seg selv for vestlig kultur:

– Her kommer de til et «arty-farty» samtidskunstgalle-

FAKTA

«Work in progress»:

■ Forestilling som spilles fem ganger under Bastard-festivalen i Trondheim, på Trøndelag Senter for Samtidskunst.

■ Har premiere mandag 9. september, Nord-Koreas nasjonaldag og norsk valgdag.

■ Åtte elever fra musikkskolen Kum Song i Pyongyang deltar sammen med elever fra Steinerskolen i Trondheim.

■ Morten Traavik er kunstner og regissør og har tidligere laget prosjekter som «Miss Landmine» (2008/2009), «Pimp my Aidworker» (2011) og «Power Games» (2012).

ri og skal spille en forestilling på en alternativ teaterfestival. Dette utfordrer vanlige oppfatninger.

Poserte i Pyongyang

Traavik begynte i sin tid å arbeidet med Nord-Korea med å posere foran monumenter i Pyongyang med en diskokule, et av de sterkeste symbolene for vestlig dekadans han kunne tenke seg. Siden har han testet hvor langt han kan strekke den kulturelle strikken. Etter hvert ble han venn med komiteen som skal promotere landets kulturelle interesser i utlandet.

En trekkspillversjon av gjennombruddslåten til A-ha, «Take on Me», med litt eldre elever fra musikkskolen i Pyongyang ble lagt ut på YouTube og er hittil sett av 2,3 millioner. Snutten dannet utgangspunkt for en innspilling av hele albumet, som ble lan-

FINNER TONEN: Nordkoreanske Om Kong Ju og norske Luule Ananiassen har funnet sammen.

sert i Trondheim onsdag med tittelen «Take on US! Pyongyang Gold Stars Play Great Popular Hits».

I musikkvideoen har Traavik lagt seg på den offisielle nordkoreanske estetiske linjen, med gevær, bugnende fruktmarked, vakre jenter, militærparader og solnedgang.

– Dette er ikke propaganda, men «propaganda», sier Traavik, som ikke direkte benekter at prosjektet kan ha ironiske undertoner:

– Jeg framstiller en estetikk jeg er fascinert av. Det framstår som avansert ironi fordi det er så «over the top».

I fjor kom både trekkspillerne og to instruktører i massegymnastikk til Barents Spektakel-festivalen for å instruere 250 soldater fra Sør-Varanger garnison.

– Hvordan noen kan hevde

at dette var propaganda, skjønner ikke jeg, sier Traavik, som fikk soldatene til å lage store levende pikselbilder av ulike postkortmotiv fra Nordkalotten.

– Det eneste de i så fall propaganderte for, var steder som Spareland i Kirkenes, sier Traavik, som håper prosjektet i Trondheim har en betydning ut over kunstopplevelsen i den hvite boksen.

Samstemt fnising

Ungdommene lærer hverandre ord som «hei» og «kopta» (vakker), holder rundt hverandre og fniser på de samme stedene. De ser ut til å ha funnet tonen.

– Det er første gang disse ungdommene er i Vest-Europa. Og de stortrives. Det er en bekreftelse av klisjeen, men ungdom er ungdom, sier Traavik, som tidligere har blitt kritisert for å være «en nyttig idiot» for et brutalt diktatur.

– Hvorfor skal alle typer kulturuttrykk som lages med folk fra stater vi er uenig med, inneholde kritikk? spør han.

Heller enn å fortelle Nordkoreanerne «hvordan de skal drive sjappa si», vil han invitere til å jobbe på like fot, så de kan trekke sine egne konklusjoner:

– Jeg er mot den skinnhellige, fisefine sofahumanismen, hvor alle liksom skal ha en kritikk av Nord-Korea. Her er en gjeng med åtte ungdommer som skal leve lenge, og to fra den politiske ledelsen, som opplever Norge. Hva er det ikke å like? spør Traavik.

fridag@klassekampen.no